

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

More li državni zbor pomagati, zlasti kmet- skim ljudem.

Občno pozornost zavzema zopet državni zbor. Začel je zborovati na Dunaji dne 30. nov. t. l. V njem imajo konservativni in narodni poslanci, ako so le složni, sedaj odločno in gotovo večino. Liberalci so v manjšini. Vpraša se toraj, more li nam državni zbor pomagati iz [zadreg, v katere nas je liberalno gospodarjenje spravilo? Odgovorimo: da, to je mogoče in tudi potrebno; kajti posebno kmetški stan in manjši obrtniki so v največji nevarnosti popolnem propasti.

Uzrokov, zakaj ova veleimenitna stana propadata, teh je več. Mnogo jih zakrivili so pa gotovo liberalni poslanci, ker so dajali takšnih postav, ki kmete in manjše obrtnike budo oškodujejo. Vsled liberalnega postavodajalstva sprevrgli so naturalno gospodarjenje v denarstveno, naturalne davke spremenili v denarne dače. S pomočjo novih postav so podpirali kupčijo, veliko obrtništvo, veliki kapital na škodo rokodelcem in kmetom, sploh zemljiščnim posestnikom. Takšne nove postavbe so: obrtniška svoboda, preselitevska svoboda, ženitovanjska svoboda, oderuška svoboda, menjiška svoboda, svobodno trganje zemljišč, odprava stare dedne pravice na kmetih. Takšne postavbe so dalje: posilno legaliziranje, posilno notarstvo, Sletno šolanje, zlasti pa razni volilni redi, po katerih nikder kmetški ljudje toliko zastopnikov ne volijo, kolikor jim gre po davkih v krvi in denarjih. Omenjene postavbe so se pokazale kot ogromnemu številu avstrijskega prebivalstva škodljive. Sklenil jih je bil nemško-liberalni državni zbor (deloma jednaki deželni zbori.) Zato je naravno, ako sedaj pričakujemo pa tudi zahtevamo, da nam konservativno-narodni državni zbor škodljive postavbe odpravi, ali vsaj predrugači, da ne bodo tako strahovito rušile najvažnejših stanov v državi!

Reklo se je, da imamo v državnem zboru sedaj narodno-konservativno večino. Kdo pa je največ pomagal to dobroto avstrijskim narodom, avstrijskemu cesarstvu, svetej kat. Cerkvi priboriti?

Gotovo in v prvi vrsti narodni in konservativni časopisi ali novine in njihovi uredniki. Mnogo veljakov je med liberalno nevihto zadnjih let strahopetno pred liberalnimi mogotci na kolena skleknolo, marsikdo je sramotno omolknil ali tiho-tapno v stran potegnil. Toda peščica narodnih in konservativnih mož ostala je na bojišči in naposled zmago začela vleči na svojo stran. Zlasti na Štajerskem med kmetiskim ljudstvom zaželeno zmago priborila in odločila sta nemški „Sonntagsbote“ in „Slovenski Gospodar“. Prvi izhaja v 10.000 iztisih med nemško, drugi v blizu 2000 iztisih med slovensko kmetško prebivalstvo. Ta dva lista sta največ pripomogla, da so se kmetom oči odprle pred krivimi nauki več ali manje brezvernega in domovini in narodu nevarnega liberalizma. Vsaj močan jez sta navozila, da ne more liberalizem ljudij tako, kakor poprej poplavljeni. „Slov. Gospodar“ ima še posebej to zaslugo, da je uspešno budil narodno zavest in pouzročeval volitve narodnih mož pri Slovencih na Štajerskem, deloma tudi na Koroškem in Prekmurskem. To priznavajo vsi njegovi prijatelji, najbolj pa brezverniki in nemškutarji. Slednji so začeli list hudo nadlegovati pa zastonj se trudijo. Zmagati ne morejo. Zato pa bode „Slov. Gospodar“ v novem letu jednako uredovan izhajal. Imel bo zopet „Cerkveno“ in „Gospodarstveno prilogo“ ter ostal pri starej nizke ceni 3 fl. Bodi torej list vsem priporočen. Naj mu še na dalje ostanejo čestiti udje tiskovnega društva krepki podporniki, naročniki pa zvesti prijatelji! Vse za vero, dom in cesarja!

Zastran slov. uradovanja v župnijskih in de- kanijskih pisarnicah.

Izviren dopis iz Konjic.

Slavno c. k. predsedništvo deželne vlade v Gradci je na migljaj vis. ministerstva znotranjih zadev s sklepom od 19. okt. t. l. na našo prošnjo odgovorilo, kakor je „Gosp.“ v 45. listu razglasil, da je p. n. prošnikom na voljo dano, svoje zahte-

vanje po dotičnem škofijskem ordinarijatu visoki vladi do znanja dati. Vsled tega je odposlana bila dne 18. nov. ponovljena prošnja do vis. ministerstva znotranjih zadev in sicer po preč. ordinarijatu.

Naj razglasimo razloge, s katerimi je stvar v prošnji do preč. ordinarijata podprta. Zahtevanje udov pastir. konferencije v Konjicah dne 20. jul. t. l. je prvič iz političnega stališča celo pravilno in tudi času primerno, ker se visoka vlada ne more ustavljati vpeljanju slov. jezika v šole in urade, kajti ima v svojem programu zagotovilo, da bode narodom pravična.

Gotovo je drugič, da se mora katoliška Cerkev najbolj varovati napake, da bi kje iz prevelike prijenljivosti do nemškutarske stranke v deželi žalila narodne pravice, ker dela to razkačenost ne le pri omikanih Slovencih, nego tudi pri bolj priprostih ljudeh, ki že dobro vedó, da slovensko ljudstvo ne more v omiki ne za stopinjo naprej priti, ako ne dobi skoro národnih šol in popolnih pravic v vseh uradnih.

Náše zahtevanje je tretjič tudi iz cerkvenega stališča pravično in pravilno. Priča temu so sami sv. Oča, papež Leon XIII. Vprašajmo le, zakaj so neki sv. Oča prav v sedanjih časih svojo preimenitno okrožnico od 30. septembra vsemu katoliškemu svetu razglasili? Uzrok temu povdarjajo sv. Oča sami, ker so se po njih besedah v teku časa državne razmere v onih straneh sveta spremenile. Ljubeznjivo oko namestnika Kristusovega gleda na velike premembe na balkanskem polotoku, ki še pa niso do konca prišle. Kako da se bo vse obrnilo, ne more denes nihčér povedati. Zgodovina preteklih časov pa uči, da se je le modrosti in mili skrbi papežev zahvaliti, da se ni kat. Cerkev v južnih deželah že zdavno v razkolništvu potopila. To še posebno jasno spričuje zgodba slovanskih aposteljev, sv. Cirila in Metodija.

Malodušne, vladoželjne, nemškim željam služeče pokveke obrekujejo in ovajajo sv. moža v Rimu; apostolska stolica pa ne odstopi od krščanskih načel ter potrdi slovanski bogoslužbeni red in se vé da tudi rabo slovanskega jezika v vseh službenih razmerah med sv. škofom Metodijem in nja slovansko čedo. — In papež Leon še posebno povdarja, kako močno da so mu pri srečanju katoliške občine južnih Slovanov, ki jih želi po tesni zvezi z rimsko stolico okovariti vseh skušnjav nesrečnega razkolništva.

To vse spodbuja kaj močno kat. Slované k ljubezni in udanosti do poglavarja sv. kat. Cerkve in zamore tudi pri razkolnikih ljubezen in zaupanje do sv. kat. Cerkve obuditi ter z božjo pomočjo zaželenemu cerkvenemu zedinjenju pot pripraviti. Sv. Oča so z okrožnico prav glasno vsemu svetu oznanili, da so nemški bujskalci, ki so se celó drznili sv. Metodija krivoverstva ovajati, prav krivično delali, da je pa sv. Metodij celo prav imel, ko se je med Slovani njih narodnega jezika po-

služeval, da jih je bolj podučil in njih vsestranski omiki trdno podlogo dal. Zatoraj si pa tudi pravični nemški zgodovinar, dr. Al. Huber ne more kaj, da ne bi resnice spoznal, rekoč: „Le kogar narodna strankarska strast slepi, zamore Metodiju in temu, kar je dognal, odreči priznanje, ki ga najde pri slovanskih narodih. Sv. Cerkev ga je postavila (v počesčenje) na altar, njegovih nasprotnikov pa nobeden poleg njega ne stoji.“

Če toraj tirjamo, naj bi se tudi pri nas začelo v narodnem jeziku uradovati, ne tirjamo ničesar drugega, nego isto stvar, katero je rimska stolica odobrila v onih časih, ko je germanska stranka hotela ponemčiti Slované. Zatoraj pa upamo, da ne dobimo prošnje nazaj s tem, da ne bo iz tega nič!

Dr. J. U.

Gospodarske stvari.

Sadje- in vinorejska šola mariborska.

III. Človek se mora dela vaditi ne samo učiti. Teoretični poduk brez praktičnih vaj ostane jalov. Zato ima sadje- in vinorejska šola mariborska veliko prednost v tem, da poudarja pred vsem praktično izurjenje svojih učencev. Ravnateljstvo in učitelje podpirajo v tej reči vinogradnikarji in vrtnarji. Vinogradnikar je ob enem tudi kletar. Prvi kaže učencem, kako se obdeluje vinograd od prvega nasada do vesele trgatve. Vedno pa jih navaja dobro spoznavati razne sorte trsove. Kot kletar ima nalog kazati, kako se grozdje preša, v polovnjake spravlja, kaj je med vretjem storiti, kako in kedaj vino pretakati in dalje oskrbovati tijan do one dobe, da je za natakanje v flaše godno. Kedar slabo vreme zunanjo delo brani, urijo se učenci doma v sodarstvu. Vsaki teden pride učenec 3. razreda na vrsto, da zapisuje temperaturo v kletih in skrbi za snago in prevetrenje v njih. Vrtnarjev eden ima drevesnico izročeno. Temu je naloženo učencem kazati, kako se drevesnica nareja, peške sadijo, mlada drevesca glešajo, na razne načine požlahtnujejo, prirejajo kot visoka drevesa ali pritlična, katere sorte sadunosnega drevoja sodijo za razne lege, kako se ima razpošljati sad itd. Ob neugodnem vremenu učijo se učenci koše in štorje plesti itd. Vse to ima prvi vrtnar na skrbi. Drugi razkaziva, kako je ravnati z doraščenimi drevesi, s špaliri, kako se gospodari na njivah, na škednji in v hlevih. Pri njem se učijo, kako se gospodarsko orodje izdeluje: grablje, vile, ročniki za motike, sekire itd. Vsaki teden je drug učenec na vrsti, kateri zapisuje opravila v govejem in svinjskem hlevu, kako se živini streže, krma pripravlja, gnoj redno in razumno na gnojišči glešta. Zapisati ima tudi koliko krme ali klaje da se je spolagalo, koliko mleka itd. namolzlo. Tretji vrtnar oskrbljuje sadunosnike in vrt. Učenci mu povsod pomagajo, on jim pa delo razlaga in kaže, n. pr. kako se drevesa

prirezujejo, v pritlikoveih pa tudi v špalirih. On jih tudi podučuje, kako se vrt obdeluje, sočivje sadi in izreja itd. Vsako leto napravijo učenci pod vodstvom učiteljev izlet v razne kraje naše domovine, da se učijo spoznavati in ocenjevati razne lege in gospodarstva. Naposled je še meseca februarja javna skušnja in ob konci dobi vsak o dovršenem bivanji na sadje- in vinorejski šoli svoje spričevalo. Prihodnjič bomo na tem mestu razlagali še o številnih učilih ali učnih pripomočkih vinorejske šole.

Poročilo o petem konjerejskem okrogu štajerskem.

V Gradci je sedež štajerskemu konjerejskemu društvu. To je celo deželo razdelilo v 5 konjerejskih okrogov. Petemu pripadajo kraji ob Savinji in gornji Dravi. Tukaj redijo težke vprežne konje valonskega in burgundskega plemena. Moramo priznati, da požlahtnovanje konj močno in veselo napreduje. Kmetje so se začeli vedno bolj zanimati za žrebčarske štacije, kder se nahajajo žrebci omenjenih plemen. V Kaplo so l. 1877 prignali 124 kobil, letos 221, v Čreto l. 1877 pa 127 in letos 129, v Žavec prej 118 letos 207, v št. Jurij prej 78, letos 181, v Konjice prej 60, letos 80, v Jurklošter prej 57, letos 133. Le v Velenji ni šlo naprej. Tukaj je prej 65, letos samo 54 kobil ubrejenih. Vendar vkup je 1005 kobil bilo ubrejenih proti prejšnjim 629. Neugodnemu uspehu v Velenji kriv je žrebec norfolškega plemena „Shabakak“, ki je samo 18 kobil ubrejl. Treba bo tje postaviti bolj težkega žrebca.

V naslednjem se ocenjavajo posamezni žrebci ali pastubi ovega konjerejskega okroga. Številke v obročkih kažejo, koliko je letos vsak kobil ubrejl. Žrebec Aubry štev. 99, burgundec, je izvrsten, zaploja več žrebčkov nego žrebec, je pa uže 18 let star ter ne bo dolgo več poraben (61). Aubry II. štev. 75, burgundec, čislan, rodoviten (48). Aubry III. štev. 89, štajerskega deželskega plemena, jako rodoviten, zaploja lepa žrebca in ga jako čislajo (80), Daksl, noriško-burgundskega plemena, jako čislan, zaploja lepa žrebca (65), Goznik, štajerskega deželskega plemena, zaploja jako lepa žrebca. Iz Velenja ga bo vendar treba prestaviti, ker ga ondi premalo obrajta (30). Drieth, štajerskega deželskega plemena, izvrsten žrebec, jako čislan in plodoviten; svetujejo prestaviti ga iz Gornjega grada v Čreto (80). Rebler, štajerskega deželskega plemena, dober (56), Vampus, štajerskega deželskega plemena, dober pa uže prestar (65), Othello, štajerskega deželskega plemena, dober, čislan (36), Hieron, čislan, bi v Konjicah naj ostal še dalje časa (44), Priede of England, nič obrajtan, malo rodoviten (25), Umsonst, štajerskega deželskega plemena, lep žrebec, jako čislan; škoda velika, da je njegov zarod pogosto kilav (70). Baptiste, valonskega plemena, zaploja jako lepa žrebca, jako čislan in rodoviten, zaploja večidel žrebčke (53), Del-

forges, valonec, jako čislan, pa je bilo treba prestaviti ga, ker je pretežek.

Za leto 1881 bilo bi nasvetovati ove žrebce tako ponastaviti, da bi v Kaple prišli žrebci: Bajerj (nov valonec) Aubry štev. 99 in Goznik, v Čreto: Baptiste, Jan. (nov. valonec) in Drieth, v Žavec: Pary (nov valonec), Aubry štev. 126 od sv. Jurija, in Aubry štev. 89 v št. Jurij: Umsonst, Daksel in Rebler, v Rečico-Mozirje (da se ta žrebčarska štacija ustanovi, vložila je se prošnja pri c. k. ministerstvu za poljedelstvo): Rhodus in Nivelles v Jurklošter: Aubry štev. 75, Bonifacius v Konjice: Othello, Hieron, in v Velenje: Taurus in še eden ardenskega plemena, katerega je pa treba še kupiti. Sploh pa je treba za ta konjerejski okrog 3 novih žrebcev ardenskega plemena. Zarod valonce Baptiste je lep, vendar bi za gorate kraje bolje sodil žrebec ardenskega plemena. Pristovo in Brežice s tamošnjimi žrebčarskimi štacijami bo pa treba kmalu pridjati petemu konjerejskemu okrogu. Za one štacije, ki so na Kranjskem in Koroškem blizu naše meje, skušajo sedaj našim sorodnih in sovrstnih žrebcev spraviti, da bi se vsa pokrajina zaprla nesposobnim in našemu plemenu neprimernim žrebcom, ki bi le kri pačili. Za premiranje konj sodi najboljše Žavski trg. V tem konjerejskem okrogu preveč hitro razprodavajo žrebca. Da bi se temu v okom prišlo, kazalo bi planino v najem vzeti, da bi tje žrebca gonili proti malemu plačilu. Se vé planina bi ne smela biti predaleč na strani. Veliko koristilo bi tudi, če bi v Žavci napravili dirke s premijami, kakor teh imajo v Ljutomeru v navadi!

Sejmi na Štajerskem 4. decembra sv. Barbara v Haložah, Šmarje, Zeleni travnik. 6. dec. Sevnica, Cmurek, Vozenica, sv. Miklauž na Polji, Lučane, Doberna, 9. dec. Dobova, Buče, sv. Ilj v Slov. goricah.

Sejmi na Koroškem 6. decembra Velikovec, Strassburg, 7. dec. Labod, 13. dec. Paternijon, 15. dec. Milštat.

Dopisi.

Iz Hajdine. (Poslanec g. dr. J. Vošnjak) nam je v državnem zboru s pomočjo slovenskih in nemških poslancev konservativne stranke priporil večjo veljavo našega milega maternega jezika. Dosegel je namreč, da se mora v prihodnje v slovenske šole slovenščina kot učni jezik in v vse urade slovenščina kot uradni jezik upeljati ali uvesti. To nam je velik nepredek. Žali Bog, da ostane vedno le na papirji, djanski tega napredka nikjer ne zapazimo. Da se slovenščina uvede v naše šole, to skrb prepustimo našim marljivim narodnim prvakom. Največje in najbližje važnosti za nas kmete je druga reč, namreč upeljava materinščine v vse urade, kancelije ali pisarnice na slovenski zemlji. Tudi še druge naredbe bi nam zelo koristile, za koje pa še le se-

daj prošnjo kovajo. Le priznajmo, brez vse napadne sramožljivosti se obtožimo nekake malomarnosti, vsled katere smo deloma sami zakrivali, da nam gosposka ne ustreza po naših željah. Slovensko uradovanje nam je dovoljeno. Tako čitali smo v „Slov. Gospodarji“. Tako je čital tudi naš občinski predstojnik. Ko je tedaj dobil neko nemško pismo od okrajnega glavarstva v Ptuiju, ga nemudoma nazaj nesel in rekel, da on tega ne razume ter da mu naj slovenska pisma pošiljajo. A dobil je odgovor: ako nemški ne razumete, tedaj pa odstopite in naj bo drug župan, kateri nemški zastopi. Jasen dokaz, da imamo marsikaj na papirji, česar v djanji pogrešamo. Sicer pa zagotavljamo, da ne bomo nikdar več popustili svojih narodnih pravic. Slovenec je doma na svoji zemlji, tega nam nikdo več iz spomina ne izbriše. Oborožajmo se tedaj s trdno voljo, s ponižnostjo in zraven s stanovitno vstrajnostjo prositi in terjati, kar nam po vsej pravici uže tako gre. Ko je zadnjič državni zbor zboroval, takrat je bilo čitati v „Slov. Gosp.“: ta okraj in zopet drugi okraj vložila sta prošnje za slovensko uradovanje, in zopet drugi je vložil prošnjo za skrčenje Sletnega šolanja na 6letno, itd. To sicer hvalevredno postopanje ima vendar svojo slabo stran. To slabo stran namreč, da samo nekteri prosijo, in drugi ne, kakor bi oni te potrebe imeli in ti ne. Premislimo vendar, da imamo vsi jednake težave in dolžnosti, toraj tudi jednake potrebe. Zakaj bi prosil za jedno reč samo jeden kraj, samo nekteri, zakaj ne vsi? Morebiti smo nekteri uže v nebesih med tem, ko drugi še v vicah zdihujete? Prosimo tedaj zanaprej vsi za vse in vsi ob enem, združimo svoje prošnje, zjediniimo svoje moči. Sporazumimo se, za kaj in kako hočemo prositi, česar terjati. Ne jedna občina, ne jeden okraj na Slovenskem ne sme manjkati med prošniki. Prosimo in terjajmo vsi naenkrat. „Vsak za vse in vsi za vsakega“, naj bo tukaj naše geslo; pod tem geslom hočemo in moramo zmagati, popolnoma zmagati. Ako bode deželni ali državni zbor pred seboj videl cele kupice prošenj ter bode prebiraje jih se prepričal, da vsi brez izjemka prosimo, tedaj bode moral nam našo voljo pustiti, ker vedeti bo moral, ako česa vsi prosimo, nam je tistega zares silno potreba. Tudi g. dr. Vošnjak in njegovi tovarši bodo pogumnejše postopali uvidevši, da jih vse prebivalstvo s svojimi zahtevami in prošnjami podpira.

Iz Moravce. (Letino) imamo še dovolj dobro. Rž in pšenica ste se obnesli prav dobro. Koruza je zaradi suše, ko je kalila, ne ravno povsodi zelo kaj prida. Ajda pa je zaradi velike moče bila redka in mala, rodna pa je bila še srednje. Krompir je bil lep in debel. Le repa, ta je bila debela, ko orehi; malodde debelejša. Na nekkih krajih so jo podorali, ker ni bila vredna, da bi jo zbiral. Črešenj, sliv in hrušek bilo je dosta, jabelk pa srednje. Vina je pa bilo

zelo malo. Nekateri imajo za 20 kopačev gorice, pa so naprešali 142 litrov vina, nekateri še menje. Leto je bilo boljše deževno, z večinom sam dež na dež, da mnogi kmeti nimajo stelje, ne drv za zimo. Sneg se je tudi pokazal 4. novembra, a obstal ni dolgo, ker ga je dež spral. Naposled omenim še potresa dne 9. nov. Zemlja se je zazibala tako, da so ljudje mislili: zdaj se pogreznemo v zemljo. Drevje se je majalo, ko bi ga veter gonil, a bilo je mirno vréme. Na nekkih krajih je strop škripal, opeka je padala s strehe, stena je padala iz zida, kipi so se zibali in padli nekteri s stene. Tla so se gugale. Tudi neki pošum se je slišal. Ljudje so se bali najbolj zidanih hiš.

Iz Središča. (Izredno veliki tepeži) vršijo se nekaj časa pri nas. Posebno hud je bil oni, ki se je v nedeljo 21. nov. t. l. vršil v nekej krčmi na Grabah. Bila je ondi „muzika“ s plesom. Naphalo je se vse polno blapcev in drugega ljudstva, kojega podrobneje ne opisujemo. O polnoči priderejo po nekem drugem krčmarji baje naščuvani fantje ter začnejo prav po turški razsajati — cele 3 ure. Več ljudij je ranjenih, vse pohištvo so zdrobili, plote podrli, stene z blatom pomazali. Uzrokov tolikim neredom je več: nekaj imamo preveč krčem, nekaj pa gospodarji sami slabe zglede mladeži dajejo, ker službo božjo zanemarjajo in dolgo v noč pijančevajo. Enemu krčmarju so uže pred leti hoteli krčmo zapreti pa si je vedel pomagati ter se bahal, da ga je „koštalo dva hunderterja“. Ravsarji pri gori omenjenem tepežu so žandarji polovili in v naš rovtež na „verhör“ prignali potem pa zopet vse izpustili, da so domov gredoči samega veselja vriskali in peli. — V našem občinskem odboru imamo nebodigatreba 26letnega človeka. Letos je ta človek volil nemškega liberalca, znanega „hammeramboss“ kandidata. Pred 14 dnevi so ga pa fantje nekde do krvavega natepli. Tudi je prestal precej hudo sodnijsko preiskavo. Radi takšnih zaslug so ga bili nekateri Središčanje pošteni hoteli iz odbora odpraviti pa se jim tokrat ni posrečilo. Upamo, da se jim posreči drugokrat. Središčani so pri zadnji volitvi pokazali, kako so vrlo narodni in v slogi močni. Vsi razven 3 nemčurjev so volili narodno! Zato mislimo in upamo, da ob svojem času tudi za občinski odbor poskrbijo, s kakoršnim se more narodnoslovenski trg Središče tudi ponašati pred vsemi Slovenci!

Od Savinje. (Za brate Hrvate.) Do srca nam je pretekle zime segel glas o hudi lakoti, ki je revne Istrijane trla. Žrtvovali so takrat Vranski rodoljubi iz krščanskega usmiljenja znatno svoto v pomoč stradajočim revam ter z djansko ljubeznijo dokazali: da Slovan ob Savinji brate ima! Brezprimerno bolj pobila nas je v tem času strašna vest o groznem potresu, ki je naše brate Hrvate tako hude zadel in lepi krajevi Zagreb tako tužno porušil! Razpokana zevajo

njih prebivališča in cerkve, na pol porušena stoji njih kraljeva prvostolnica, uničeni v njej krasni umotvori in nepopravljive dragocenosti. Tudi pri tej nesreči pokazali so tukajšnji rodoljubi svojo krščansko ljubezen do nesrečnih sorodnih bratov svojih. Poslali so njim v prvem trenutku po Savinji lesa v pomoč in zložili z g. župnikom svojim priloženo svoto 120 fl. s prošnjo: naj njo slavno uredništvo „Slov. Gosp.“ blagemu županu zagrebačkemu g. Matiji Mrazoviću odposlati blagovoli. Ako je ravno ta svotica le kapljica v morje velikanske nesreče naših bratov — naj njim saj velja za tolažbo in dokaz srčnega našega sočutja njihove nesreče, naj pa bode posebno v spodbudo vsem rodoljubnim Slovencem, da ravno tako storé, da bode iz malega izrastlo veliko, in se iz tužnih razvalin skorej povzdignil kakor „Feniks-ptica“ prerojeni Zagreb v skupno slavo našo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V državnem zboru predložil je novi finančni minister proračun za l. 1881. Potroškov bo 441,537.000, dohodkov 407,125.000 fl. Zmanjkalo bo 34,412.000 fl. To so zopet hude številke. Finančni minister hoče baje nasvetovati borzni davek in dohodninsko dačo. To res najboljše kaže, na zemljišča ni mogoče več naložiti. Sicer pa, če bo državni voz še dalje vozil po tiru, katerega so mu liberalci nadelali, potem sploh ni mogoče znatnih bremen otresti. Tukaj je treba bitstvenih sprememb v konservativnem smislu, kar je pa zopet mogoče le, ako dobimo čisto konservativno-narodno ministerstvo. — V Ljubljani imeli so slovenski in nemški mojstri in delavci shod, pri katerem je se pokazalo, da se zlasti delavcev poprijemajo socijalistični nauki. Zahtevali so pa, naj se jetnikom odkaže drugo delo, kakor ga sedaj imajo in s katerim le zaslužek jemljejo poštenim rokodelcem, naj se odpravi indirektni davek na moko, meso, petrolej, kavo in sladkor (užitnina), naj se uvedejo postave zoper oderušvo. Naposled so ugovarjali zoper ščevanje narodov na nemško-liberalnih „parteitagih“. Delavci zahtevali so tudi občno volilno pravico pa vladni komisar jim je to zabranil, ker mu takšne točke prej niso bili naglasili. Iz tega se vidi, da so tudi naši delavci začeli zabajati med politikarje, to pa liberalcem v prav neljubem smislu; kajti delavec Kahler iz Gradea je nemško-liberalne gospode ustavake očitno imenoval: sleparje. — V ogerskem državnem zboru v Budimpešti je prekmurski poslanec g. Emerik Vešter zahteval reguliranje Mure; minister mu je nekaj storiti obljubil. Drugi poslanci tirjajo reguliranje Dunava in Tise, novo vseučilišče v Szegedinu itd. Ko bi le denarja za vse dosta bilo! V Gališkem dviga se upor zoper Jude; Rusinci pa se branijo zoper Poljake, kateri jih res neusmiljeno tlačijo. Zagrebu potresi uže

prizanašajo in prebivalci urno popravljajo hiše; poduk v pripraviščih, na realki in vseučiliščih bodo kmalu nadaljevali; delavcev je iz vseh vetrov prihrumelo toliko, da jih je uže preveč. Mnogo Zagrebčanov je se pa drugam preselilo.

Vnanje države. V soboto 27. nov. t. l. je vendar enkrat turški Derviš-paša mesto Ulcinj izročil Črnogorcem. Poprej je imel z Albanci krvavo prasko, pri kateri je 100 mož bilo ranjenih in usmrtenih. Kmalu potem so došli Črnogorci pod vodstvom Božo Petroviča, zaseli Ulcinj in vso pokrajino med Skadarskim jezerom in Jadranskim morjem do reke Bojane. Sedaj ima ova slovenska državica prosto pot do morja. Za Črnogorci pridejo Grki na vrsto, ki skupljajo 80.000 mož, da zasedejo prisojeni jim Epir in Tesalijo. Angleži bodo jih gotovo podpirali. — Italijanska ladija trčila je blizu Spezzije na francosko in to razbila, da je od 300 ljudi samo 50 bilo smrti otetih. — Papež Leon XIII. so kot svojega poslanika na Dunaj napotili preč. g. Vantunellija. Francoski državniki vendar mislijo na boj, ker so na tihem v Avstriji nakupili čez 100 starih železniških lokomotivov ali hlaponov. — Angleški ministri pošiljajo v Irlandijo vedno več vojske, ker tamošnji grajščaki nimajo več življenja in imetja slobodnega; zaporedom jih razkačeni Irci pobijajo. — Bismark je ukazal Jude popisati v izhodnej Prusiji, kder najhujše ljudi nadlegujejo. — V Severnej Ameriki pritisnil je tolik mraz, da je 500 ladij na jezerih v ledu obtičalo, naloženih z 10 milijoni centov zrnja, ki je bilo v Evropo namenjeno. — Gora Vezuv na Laškem bljuje lavo iz sebe; pravijo, da je ta oddušek kriv, zakaj se je zemlja pod Zagrebom pomirila.

Za poduk in kratek čas.

Anton Magdič

doktor vsega zdravilstva, bivši zdravnik v Ormoži.

VIII. Težave, ktere je pretrpela naša država l. 1848., bile so tako ogromne, da so največji domoljubi skoraj obupali, zmešnjave tolike, da najpametnejši premnogokrat niso znali pravega sveta. Naj nekoliko v nekterih potezah stvar načrtam. Največji kričachi med Nemci v Avstriji silili so v veliko Nemčijo in ves blagor iz Frankfurta pričakovali. Lahko so se vzdignili in oče Radecki je moral prvi hip s svojim vojaštvom v trdnjavah Veroni, Mantovi iskati zavetja, dokler ni prišlo iz drugih dežel dovolj vojakov. Magjari so delali svoj veliki „magjar orszag“, in hteli siloma vse druge narode na Ogerskem: Slovake, Romune, Srbe, Nemce in celo Hrvate pomagjariti. Terjali so celo: naj se vsi ogerski regimenti na Laškem bivajoči vrnejo domov. Ognjišče vsem zmešnjavam pa je bil Dunaj sam, glavno mesto celega cesarstva. Tam so se počasi zbrali puntarji iz različ-

nih držav: Robert Blum in Fröbel, dva levičnjaka iz Frankfurtskega zbora, glasoviti polski general Bem, Košutova desnica Magjar Pulski, dva Juda Chaisé in Deutsch in več drugih. Ti so šuntali na vse mogoče načine Dunajsko prebivalstvo, posebno neskušeno učečo se mladost, proti cesarju, proti vojaštvu in proti Slavjanom. Dne 15. maja so napravili tako halabuko na Dunaji, da je do brotljivi cesar Ferdinand zbežal v Innsbruck k vedno zvestim Tirolcem. Še le 12. avgusta se je vrnil na Dunaj nazaj, ko je državni zbor, ki je začel 22. julija zborovati, po svojih poslancih do cesarja za to prošil. Prvi ustanovalni državni zbor na Dunaji pa ni opravičil upanja, katero je avstrijsko ljudstvo na njega stavilo. Nekteri so vedno škilili v Frankfurt, drugi zagovarjali puntarske Magjare. Slovenski Štajer je v prvi državni zbor na Dunaj poslal razven gg. A. Dominkuša (Ptuj) Dr. F. Miklošiča (sv. Lenart) še te le gospode: J. Jož. Šmidrer, Celje: Mat. Supanc, Kojice: Karola Šturm, Slov. Gradec: dr. Jož. Kranjc, Sevnica: dr. Alojzija Smreker. Ko je prve dneve oktobra na Dunaji prišlo do očitne revolucije, so vsi boljši in državni zvesti poslanci uvidevši, da v takih žalostnih razmerah nič ni opraviti, zbor zapustili; Šturm in Smrekar pa še sta vedno ostala in državni pogubljivo magjarsko politiko podpirala. Ker so Magjari imeli na Dunaji obilno prijateljev celo v državnem zboru in je Pulski vse novine z magjarskim denarjem podkupil, ni bilo mogoče jih k spravi s Hrvati pripraviti, čeravno se je to do seči vse poskusilo. Ban Jelačić, tistokrat najsrčnejši domoljub, prava rešilna zvezda za Avstrijo, spraval je črez 100.000 junakov na noge. Mladenči 16, 17 let stari, in seri 60 let broječi možaki prišli so za orožje. Kakih 40.000 vodil je sam sredi meseca septembra pri Varaždinu črez Dravo, očistil do cela magjarske druhal Medjimurje in ga pridružil materni zemlji Hrvaški, prekoračil Muro, se obrnul naravnoč proti Buda-Pešti in 29. sept. že bil v Stolnem-Belgradi. Več ko $\frac{2}{3}$ pota od Drave do Pešta bili ste tedaj v kratkem časi storjeni. Moramo pomisliti, da tistokrat ni bilo železnice. Magjari niso bili pripravljeni na tako nagel napad. Povsod so se pomikali nazaj ter ni se upali ustaviti; še le zunaj Stolnega-Belgrada pri vasi Velenče prišlo je do večje pa neodločivne bitke, pa toliko je gotovo: Magjari bili so precej tepeni in nazaj potisnjeni.

Ko je Hrvaški ban srečno stopal s svojimi junaki proti Buda-Pešti, so na Dunaji mislili, da je mogoče še vojsko vstaviti. Dunajski ministri so tedaj predlagali secarju, naj pošlje svojega komisarja in ta naj posreduje in dela za premirje. Res obče spoštovani feldmaršallajtnant grof Lamberg prevzame ovo težavno poslanstvo. Ko pa 28. septembra pride v Buda-Pešt, je Košut, duša vsej magjarskej vstaji, v zboru ljudi našuntal. Divja druhal kraljevskega poslanca že na moštu, ko se hoče peljati k ministru Batthyany-ju,

vstavi, kruto umori in še mrtvo truplo po ulicah po nečlovečje vlačí.

Ko se ta strašen umor in 28. in 29. sept. zopet krvavi boj med Hrvati in Magjari pri Velenče vrši, se tudi v Beči grozne reči pripravljajo. Tam se zmirom več vstajnikov zbira, magjarski denar pridno deluje, sočutje z Magjari se vsaki dan bolj oživestno kaže. Celó do c. k. vojaštva se upajo zapeljivci, da omajajo nja zvestobo in pokoršino do vojnega ministra grofa Latoura, kateri je po strašnem činu v Pešti sklenil vojaške pomoči poslati slavnemu banu.

Z bistrim okom pogledal je sedaj Jelačić položaj, v katerem se znajde država, spoznavši, da je na Dunaji ognjišče vsega nereda in da se od tam krepi magjarska prevzetnost, sklene namesto v Pešt s svojimi graničarji iti na Dunaj. Čudovito hitro pride pred glavno mesto. Dne 8. oktobra prekorači ogersko avstrijsko mejo. Če pomislimo oddaljenost, slabe ceste na Ogorskem in, ker sprva ni bil na Dunaj namenjen, za živež na to stran nič ni bilo oskrbljenega, resnično junaškega bana moramo občudovati. On pride pred Dunaj prepozno, da bi zabranil zločinstvo, kakšno je v stani le celo poživinjena druhal doprnesti; — 6. okt. so namreč vojnega ministra grofa Latoura po kanibalskem umorili: že mrtvemu še neštevilno rán zavdali, obleko iz njega strgali, na vožinci okolo vrata po stopnicah na ulico vlekli in na trgu na svečnik (kandelaber) obesili. Cesar Ferdinand mili je 7. okt. drugokrat iz Dunaja bežal in sicer z močnim vojaškim spremstvom v Olomuc na Moravskem. V mestu pa je sedaj trajalo celi den, celo noč divje klanje; zdijvana druhal je napadala cesarsko orožnico, slednjič jo zmagala in vse, zmes dragoceno, orožje pobrala. Toda še v pravem času je prišel ban Jelačić, da se je kot močen zid postavil med dunajske in magjarske vstajnike in zabranil, da ni dalje divja druhal vrela na Dunaj. To dejanje bistroumnega bana rešilo je državo, če ne gotovega propada, vendar neizrečene zla, ki je itak že do vrhunca prikipeło.

Oddalil sem se od dr. Magdičevega životopisa, pa to je bilo potrebno, da bojo mlajši bralci znali ceniti vrednost tistih slovenskih domoljubov, ki so na ogerski meji zlasti po mestih in trgih stanovali. (Dalje prih.)

Smešničar 49. Mesarjevega Francelna so saboto za župana izvolili. Želel si kaj tacega nikoli ni; še huje je pa njegovej djalo. „Ah, kak križ bilo je z njim že dozda; posihmal mi ga bodo pa zelo zmotili.“ Težko, pa vendar se že da sosedu pri zelenem kostanji vtolažili, češ, „da eden mora biti, bi on ne bil, bil bi pa drug, torej že bolje, da je on.“ Ker se je morala županova nedeljo za cerkev nekoliko po stanu obleči — zamudila je betvico „frumeše“. Skozi žagred jo unstran preko v svojo prvo klop pošumi, ravno ko se „sv. bangelj“ prenaša in farani po konci shrú-

jejo. „Ej, županova prijazno z roko namigne, le sedite, vsaj zavoljo mene ni treba vstajati.“
Eden iz žlahte.

Razne stvari.

(*Za nesrečne Zagrebčane*) poslal je č. g. županik Anton Balon darove vrlih Vrančarjev v znesku 120 fl. 20 kr. farani Dobernski 2 fl. 70 kr. Farani Sevnški ob Dravi 10 fl. 70 kr. in č. g. Gregor Presečnik 2 fl. Vsi dari skupaj znašajo 135 fl. 60 kr. Bog plati!

(*Svitli cesar počastili*) so našega državnega poslanca g. barona Goedelna, ker so mu pri njegovem odpustu iz službe finančnega prokuratorja izrekli svojo najvišjo zadovoljnost „z njegovim marljivim, zvestim in izvrstnim službovanjem“. Blagorodni g. baron je služboval celih 40 let. Sedaj je stopil v stalni pokoj!

(*Nekateri mariborski liberalci*) so slavili cesarja Jožefa II. in nebodigatreba g. dr. Duchatsch je veliko govoril o svetlobi in temi, o „stillbetrachtes Hinbrüten in klösterlicher Abgeschiedenheit“ itd. Mislil je tudi s tem slavnega cesarja počastiti, da je rekel, kako je on „die Bande löste, in welchem das Volk zu blindem (?) Glauben, Gehorsam und Unterwürfigkeit erzogen werden sollte,“ t. j. ker je vezi razvezal, po katerih se je ljudstvo izgojevali imelo za slepo (?) vero, vboglјivost in pokorščino. Tukaj zopet vidimo, da liberalci blagorov krščanske odgoje narodov ne priznavajo, dokler nasledkov neverstva, nevboglјivosti in nepokorščine po lastnem hrbtu ne čutijo.

(*Iz Brežic*) se nam poroča, kako hudo ondi razsaja bolezen „difteritis“, mori otroke in tudi odrasčenim ne prizanaša. Umrlo je v kratkem 17 otrok. Šolski poduk je ustavljen!

(*Srenja Rečiška*) v Savinjske dolini je okrožnej sodnji celjske naznanila, da bo zanaprej le slovenske vloge dopošiljala.

(*Kostrivnica pri Šlatini*) prosi, da bi jo pripisali šmariškemu okraju in celjskemu glavarstvu.

(*Pri volitvah v mestni zastop mariborski*) je propalo več prijateljev g. Girstmajerjeve stranke.

(*Obsojeni v Celji*) bili so: Jakob Stauber na 10 let, Andrej Majhen 7 let in Katarina Majhen 3 leta v ječo, ker so bankovce delali in izdajali na Ptujске gori: 35letna Jožefa Vodusekova dobila je 3 leta in 6 mesecev ječe prisojene, ker je svoje nezakonsko dete umorila.

(*V Ložnici pri Slov. Gradci*) je šel posestnik Franc Odounik vinjen ležat na krmo s fajfo v zobeh. Kmalu se vname ogenj. Poslopje je zgorelo s posestnikom vred.

(*Posestniku g. Gartnerju v Selnici*) so tatje iz hiše ukradli 2 kožuha, hlače, perilo, lisičjih kož itd. v vrednosti 310 fl.

(*Tata iščejo*) ki je pri sv. Jungerti v konjiškem okraju posestniku Juriju Potniku ukradel bankovce, srebra in obleke v vrednosti 159 fl. Dol-

žijo pa tatbine 30letnega deserterja Jurija Obrovnika iz Slov. Bistrice. Mož je precej velik.

(*Nesrečno pal*) je 64letni Janez Lorber v Hočah pri Mariboru, ko je po noči iz Pohorja domov šel. Bil je k priči mrtev.

(*Orožani tolovaji*) so v Starem vrhu mariborskega okraja vlomili pri Antonu Ledineku. Izkotali so uže sodič vina iz kleti, ko jih Ledinekov sin Janez začne s puško poditi. Toda tolovaji se ga lotijo in hudo ranijo v desnico s strelom iz revolverja. Drugo rano je dobil v lice. Tolovaji so zbežali.

(*Laporske občine*) podpisale so 3 v „Slov. Gospodarji“ objavljene prošnje nemških kmetov konservativcev ter odposlale državnemu zboru. Velika hvala gre županu g. Juriju Mlakarju, ki se je za podpisovanje blagovoljno potrudil.

(*Premembe pri učiteljih*) nadučitelj postal je g. Jožef Košutnik v gornji Ponkvi, g. Fr. Slemenšek v Zdolah, g. Ed. Blenk v Zibiki, podučitelj: g. V. Šetina v Mahrenbergu. V stalni pokoj gre g. Blaž Fistravec.

(*V Savinjske dolini*) nabira nekdo za „Slavijo“ zavarovancev pod neverjetnimi pogoji.

(*Čitalnica mariborska*) preselila je se 1. novembra t. l. v lepe prostorije g. Greinerja v poštni ulici in prva zabava v njih dne 14. novembra je bila izvrstna, zlasti petje. Govor je imel predsednik g. dr. Ulrih.

(*Dijaškemu semenišču*) daroval je č. g. Lenart 10 fl.

Dražbe. 4. dec. Franc Siebenreich 1230 fl. v Rogaci, Franc Regoršek v Oplotnici 7500 fl. 11. dec. Treza Sojko 555 fl. v Rogatei, Alojzij Nereuth 961 fl. v Mariboru, Jožef Haring 11170 fl. v Mariboru, Štef. Selič 1485 fl. v Konjicah. 13. dec. Jožef Otorepec na Vonarjih 230 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Ječmen	Oves	Turšica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . . .	8 60	6 50	5 30	3 30	5 30	5 60	5 40
Ptuj	8 30	6 50	4 37	3 25	4 40	3 70	4 85
Gradec	8 62	7 —	4 71	3 50	5 20	— —	4 81
Colovec	9 59	7 19	4 10	2 83	5 36	— —	— —
Ljubljana . . .	10 9	6 86	5 25	3 33	6 53	4 20	5 90
Varaždin . . .	8 50	7 —	5 20	3 —	4 20	6 —	4 30
Dunaj } 100 Klg.	12 37	11 5	9 —	6 40	6 77	8 85	— 20
Pešt } 100 Klg.	10 50	10 21	7 15	6 82	7 46	4 65	5 —

Loterijske številke:

V Trstu 30. oktobra 1880: 28, 6, 18, 21, 16.
V Linci „ „ 83, 44, 67, 90, 41.

Prihodnje srečkanje: 11. decembra 1880.

Oznaniło.

Poduk viničarjem na vinorejskej šoli mariborskej.

Podpisano ravnateljstvo daje na znanje, da se od 1. marca naprej 10 mladih ljudi, 18—25 let starih, sprejme v praktično podučevanje v sadje-in vinorejstvu. Vsak dobi navadno dnino, zamore ali v zavodu samem ali bližnjih viničarijah stanovati. Obljubiti pa mora vsaj $\frac{1}{2}$ leta na šoli ostati. Prošniki morajo svoje prošnje pismeno ali ustmeno naglasiti do 20. februarja 1881. Priložen ima biti domovinski list ali službena knjižica in spričevalo o dobrem vedenji, podpisano od župana one srenje, kder sedaj prošnik stanuje.

Ravnateljstvo sadje- in vinorejske šole pri Mariboru.

1—3

Priporočba.

Vsega zdravilstva doktor **Janez Hostonski**, daje uljudno na znanje, da se je v Mariboru Pfarrhofgasse 11. v I. nadstropji naselil kot praktični zdravnik.

Posluje dopoldne od 9—10 ure in popoldne od 3—4 ure.

1—3

Ponudba.

Izdelovanje perila, zlasti sraje za gospode, prevzame in izvršuje hitro in po ceni **Marija Prekoršekova** Theatergasse št. 55 v Celji.

2—3

Lepo posestvo

z mlinom in dvema žagama je prostovoljno na prodaj. Več pové g. **Janez First** na Kropi, pošta Gornjigrad (Oberburg).

4—10

Kot izvrstne priznane, prave voščene sveče

izdelane iz pravega bučelskega voska
priporoča

P. & R. Seemann v Ljubljani.

2—3

Posestvo

z 20 orali gozda, 8 orali njiv in 6 orali travnikov in pašnikov s poslopjem vred je na prodaj.

Več se zve v farovži v **Stranicah** pošta **Konjice** (Gonobitz).

4—6

Marijacejske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse
bolezni v želodeci

in nepresežen zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kisló podiranje, ščipanje, katar v želodeci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gujus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodeca), zoper krč v želodeci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prodava jih v Mariboru lekar g. **Jož. Nos** in trgovce g. **S. Lucardi**.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi, naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijacejske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisnene besede: **Echte Mariazeller Magentropfen** — **Brady & Dostal** — **Apotheker**, sklenica mora biti zapečatená z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijacejske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nemalej teh znakov istinitosti, naj se zavrzéjo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučají takoj naznani, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci.

Glavna zálóga v lekarni „zum Schutzengel“, **C. Brady, Kremsier**.